

SPRÁVA

o mimoriadnom zhoršení vôd na Slovensku v roku 2020

Slovenská inšpekcia životného prostredia, útvar inšpekcie ochrany vôd (ďalej len „inšpekcia“) ako odborný kontrolný orgán, prostredníctvom ktorého Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky vykonáva hlavný vodoochranný dozor vo veciach ochrany vôd podľa zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „vodný zákon“).

V rámci hlavného štátneho vodoochranného dozoru inšpekcia okrem iného preberá aj hlásenie o mimoriadnych zhoršeniach kvality vôd alebo mimoriadnych ohrozeniach kvality vôd (ďalej len „MZV“). Podľa ustanovenia § 41 ods. 1 vodného zákona MZV je náhle, nepredvídané a závažné zhoršenie alebo závažné ohrozenie kvality vôd spôsobené vypúšťaním odpadových vôd alebo osobitných vôd bez povolenia alebo spôsobené neovládateľným únikom znečisťujúcich látok, ktoré sa prejavujú najmä zafarbením alebo zápachom vody, tukovým povlakom, vytváraním peny na hladine, výskytom uhynutých rýb alebo výskytom znečisťujúcich látok v prostredí súvisiacom s povrchovou vodou alebo podzemnou vodou.

Každý kto zistí príznaky MZV, je povinný, bez zbytočného odkladu ohlásiť túto skutočnosť inšpekcii. Inšpekcia prostredníctvom miestne príslušných odborov inšpekcie ochrany vôd Inšpektorátov životného prostredia (ďalej len „OIOV“) riadi práce pri riešení MZV a je oprávnená v rámci jeho riešenia ustanoviť pracovnú skupinu zo zástupcov orgánov štátnej vodnej správy, pôvodcu MZV, ak je pôvodca známy, správcu vodného toku, užívateľa rybárskeho revíru, poverenej osoby, záchranných zložiek integrovaného záchranného systému, obcí alebo iných právnických osôb a fyzických osôb.

V rámci pracovnej skupiny je inšpekcia oprávnená uložiť pôvodcovi príkazy na vykonanie bezprostredných opatrení na zneškodnenie MZV a odstránenie jeho škodlivých následkov.

V roku 2020 na základe prijatých hlásení OIOV zaevidovali 226 oznámení o možných príznakoch MZV, pričom v 81 prípadoch sa šetrením nezistilo naplnenie znakov MZV podľa ustanovenia § 41 ods. 1 vodného zákona, a preto boli vyradené z evidencie. Zo 145 udalostí, ktoré naplnili znaky MZV sa v 80 prípadoch MZV prejavilo na povrchových vodách a v 65 prípadoch boli znečistené alebo ohrozené podzemné vody.

Prehľad o počte nahlásených udalostí za rok 2020, evidovaných inšpekciou v členení podľa jednotlivých OIOV, je uvedený v tabuľke č. 1.

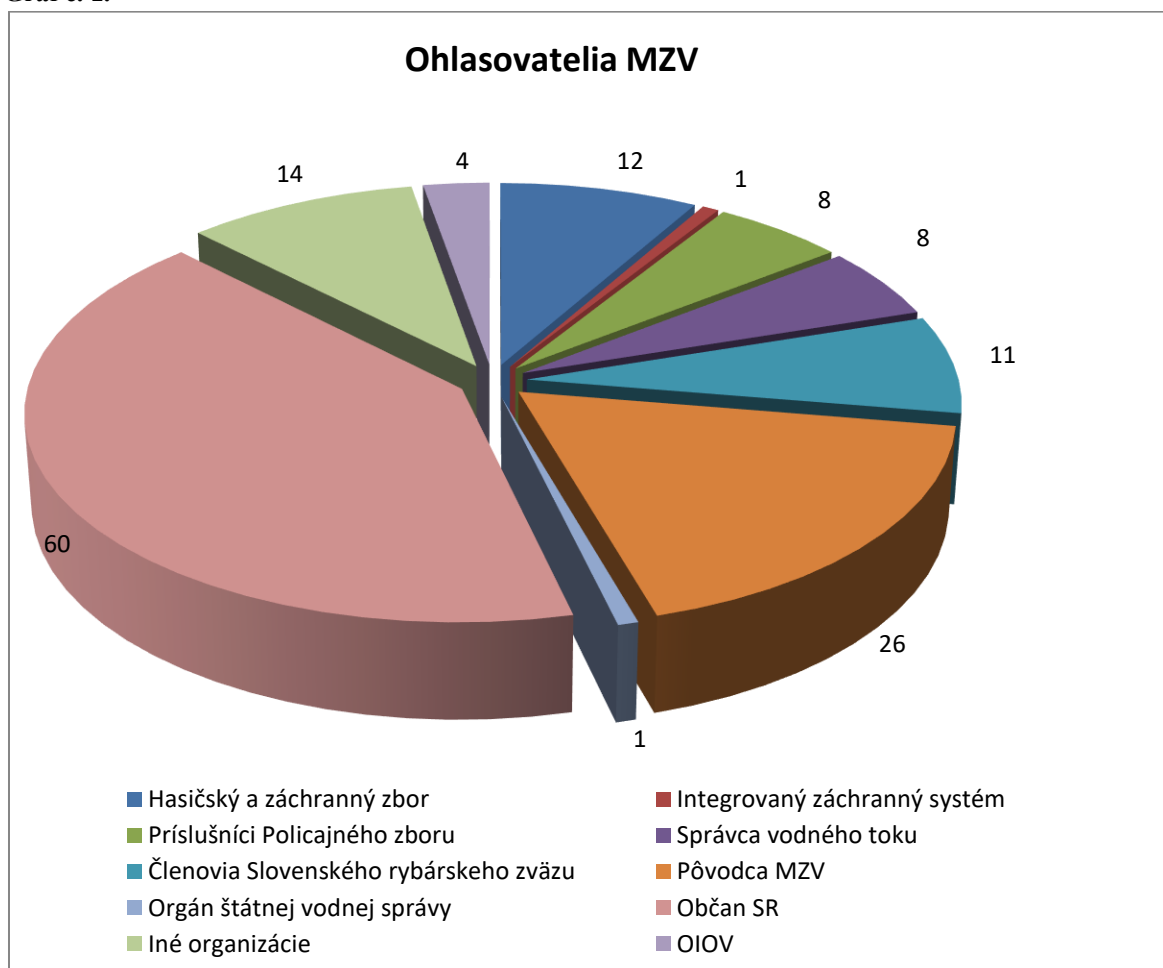
Tabuľka č. 1

OIOV	Počet MZV		Mimoriadne zhoršenie vôd (MZV)					
			Povrchové vody			Podzemné vody		
	Ohlásené	Naplnili znaky	Celkový počet	Vodárenské toky	Hraničné toky	Celkový počet	Znečistené	Ohrozené
BA	79	43	24	0	3	19	0	19
SP NR	20	19	10	0	0	9	0	9
ZA	32	19	10	0	0	9	2	7
BB	51	35	24	0	0	11	0	11
KE	44	29	12	0	0	17	0	17
spolu	226	145	80	0	3	65	2	63

BA - OIOV Bratislava , SP NR – OIOV Stále pracovisko Nitra, BB - OIOV Banská Bystrica, ZA – OIOV Žilina, KE – OIOV Košice.

Z celkového počtu MZV, ktoré naplnili znaky MZV (145) možno konštatovať, že MZV zistili a nahlásili predovšetkým občania SR a to v 60 prípadoch (41,3 %). Celkový prehľad o tom, kto zistil MZV je uvedený v grafe č. 1.

Graf č. 1.

V roku 2020 z celkového počtu MZV, ktoré naplnili znaky MZV (145) boli v 104 prípadoch (71,2 %) zistení pôvodcovia MZV, pričom v 3 prípadoch je ešte MZV v riešení. Úspešnosť zistených pôvodcov MZV úzko súvisí so včasným ohlasovaním MZV. Jednou z hlavných príčin nezistenia pôvodcu MZV je najmä oneskorené ohlásenie MZV, t. j. po viac ako 6 hodinách od jeho vzniku. V roku 2020 bolo až 21 prípadov MZV ohlásených po 6 hodinách od vzniku MZV.

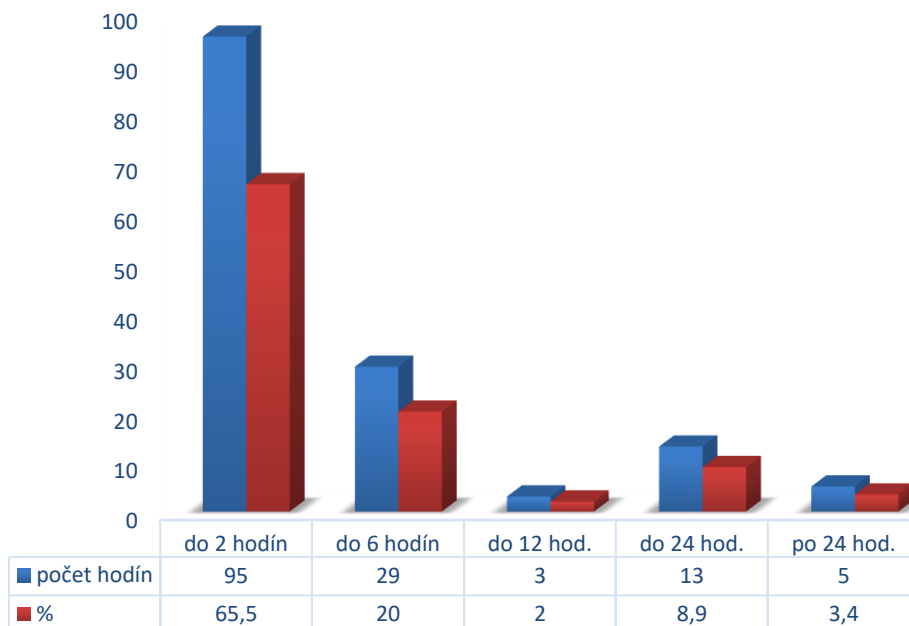
Prehľad časových relácií hlásenia vzniknutých resp. zistených MZV na inšpekciu v členení podľa jednotlivých OIOV, je uvedený v tabuľke č. 2 a grafe č. 2.

Tabuľka č. 2

Časové relácie ohlasovania MZV na SIŽP					
	do 2 hodín	do 6 hodín	do 12 hod.	do 24 hod.	po 24 hod.
BA	39	1	0	2	1
SP NR	12	2	1	3	1
ZA	11	5	1	1	1
BB	25	7	0	1	2
KE	8	14	1	6	0
Spolu	95	29	3	13	5
%	65,5	20,0	2,0	8,9	3,4

Graf č.2

Ohlasovanie MZV na SIŽP

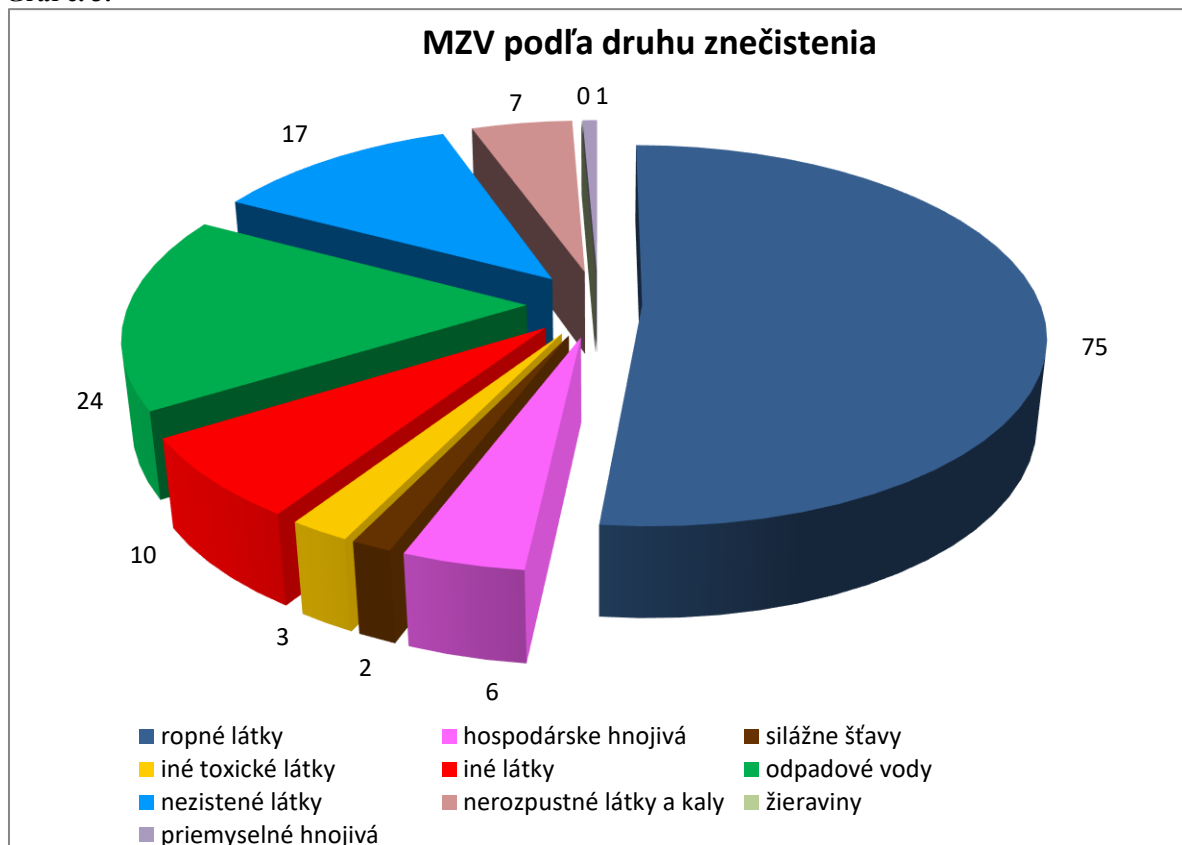

Príčinou vzniku MZV v roku 2020 bol predovšetkým únik znečisťujúcich látok do prostredia súvisiaceho s vodou, vrátane vodných ekosystémov a od vôd priamo závislých ekosystémov.

Najvýznamnejšia skupina znečisťujúcich látok, ktorá v roku 2020 spôsobila MZV, boli ropné látky a to až v 75 prípadoch (51,7 %). Ďalšou významnou skupinou, ktoré sa podieľali na vzniku MZV boli odpadové vody a ich vypúšťanie do povrchových vôd alebo podzemných vôd bez povolenia orgánu štátnej vodnej správy, čo predstavovalo 24 prípadov (16,5 %).

Celkový prehľad o druhoch znečistenia, ktoré zapríčinili MZV v roku 2020 je uvedený v grafe č. 3.

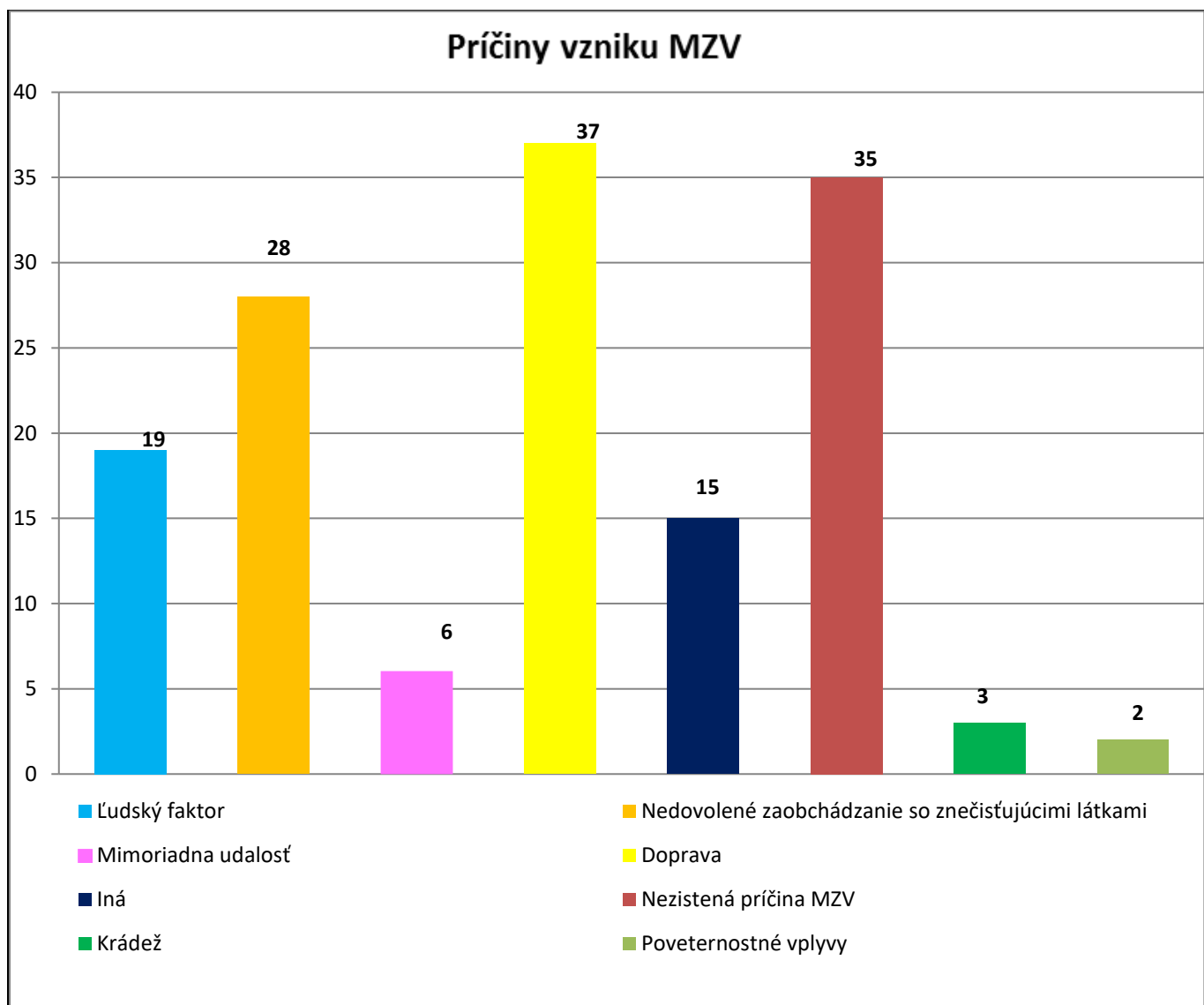
Graf č. 3.

Z riešenia MZV v roku 2020 vyplynulo, že medzi najčastejšie príčiny vzniku MZV možno zaradiť dopravu a to v 37 prípadoch (25,1 %), nedovolené zaobchádzanie so znečisťujúcimi látkami predstavovalo 28 prípadov (19,0 %) (išlo najmä o nedostatočnú údržbu a zlý technický stav zariadení na skladovanie znečisťujúcich látok, či zlé technické riešenie). V 19 prípadoch MZV bolo zapríčinené zlyhaním ľudského faktora (išlo najmä o nezodpovednosť a nedodržanie technických postupov pri zaobchádzaní so znečisťujúcimi látkami) a ďalšie prípady MZV, ktoré neboli významné z hľadiska počtu MZV, boli zapríčinené mimoriadnou udalosťou ako sú požiar, výbuch, poveternostné vplyvy a krádežami transformátorov. V 35 prípadoch MZV sa nedala zistiť príčina vzniku MZV, nakoľko išlo aj o oneskorené hlásenie MZV.

Príčiny vzniku MZV za rok 2020 sú uvedené v grafe č. 4.

Graf č.4

V rámci riešenia MZV bolo zistené, že v prípade ak sa MZV rozdelí podľa odvetvia tak z celkového počtu 145 MZV, spôsobila 48 prípadov MZV doprava, z toho automobilová doprava a preprava spôsobila MZV v 42 prípadoch, železničná preprava v 5 prípadoch a v 1 prípade vodná doprava. V automobilovej doprave a preprave (42 MZV) v 21 prípadoch MZV spôsobili slovenskí dopravcovia a prepravcovia a v 18 prípadoch MZV spôsobili zahraniční dopravcovia a prepravcovia, v 3 prípadoch MZV spôsobili fyzické osoby vedúce osobné motorové vozidlo. V týchto prípadoch práce na odstránení znečistenia z telesa cesty a príľahlého kontaminovaného terénu vykonal správca komunikácie. V súvislosti s dopravnými nehodami dochádza hlavne k úniku pohonných látok a prevádzkových kvapalín – ropných látok (motorová nafta, olej a pod.), ktoré sú podľa vodného zákona znečisťujúce látky. K úniku znečisťujúcich látok dochádza na pozemnú komunikáciu, t. j. cestné teleso a následne na príľahlý rastlý terén, ktoré sú jeho súčasťou (napr. priekopy, rigoly, násypy, zárezy do svahov a pod.). V prípade úniku znečisťujúcich látok na rastlý terén dochádza k jeho znečisteniu a následne ku kontaminácii prostredia súvisiaceho s vodou a od vôd priamo závislých ekosystémov.

V kontrolovanom období z celkového počtu riešených MZV, ktoré naplnili znaky MZV (145) bol pri 18 prípadoch MZV zistený úhyn rýb, čo predstavovalo (12,4%).

Na vodnom toku Dunaj boli v roku 2020 zaevidovaných 7 MZV. Všetky MZV sa prejavili plávajúcimi znečisťujúcimi látkami - ropnými látkami na hladine vodného toku Dunaj. V 5 prípadoch MZV bolo zistené znečistenie na hladine hlavného toku rieky Dunaj, príčinu pôvodcu týchto MZV sa nepodarilo zistiť, nakoľko zdrojom znečistenia vodného toku mohla byť tranzitujúca loď, ktorú podľa Dohovoru 241/1949 Zb. (Dohovor o režime plavby na Dunaji) počas plavby nie je možné zastaviť. V 2 prípadoch sa jednalo o MZV v priestoroch prístavu, pričom v jednom prípade bolo vykonaným riešením zistené, že znečisťujúce látky unikali z potopeného plavidla – tlačného remorkéra WALLSEE.

Inšpekcia v rámci plnenia úlohy Slovenskej republiky podľa ustanovenia § 62 ods. 8 vodného zákona zabezpečuje aj prevádzkovanie Medzinárodného varovného strediska Slovenskej republiky v súlade s dohovorom o spolupráci pri ochrane a trvalom využívaní Dunaja (Medzinárodná komisia na ochranu rieky Dunaj – ICPDR so sídlom vo Viedni, základné medzinárodné varovné stredisko PIAC 04 SLOVAKIA).

Na základe prevádzkovania tohto systému sa inšpekcia v roku 2020 zúčastnila dvoch testovaní v rámci Danube Accident Emergency Warning System (ďalej len „AEWS“), pričom v roku 2020 nebola aktivovaná činnosť Komunikačnej jednotky Základného medzinárodného varovného strediska (PIAC 04) Slovensko na ústredí - ÚIOV v rámci Medzinárodného systému včasného varovania v povodí rieky Dunaj. Testovanie v rámci AEWS prebehlo dňa 12.05.2020 cez video konferenciu, ktoré bolo zamerané na preverenie funkčnosti Medzinárodného systému včasného varovania v povodí Dunaja a spoluprácu základných medzinárodných varovných stredísk v celom povodí Dunaja (PIAC), pri prípadnom vzniku „havárie“ na vodnom toku medzinárodného významu. Druhé testovanie AEWS 2.0 sa uskutočnilo dňa 05. novembra 2020 vo večerných hodinách pracovného dňa. Toto testovanie nebolo vopred oznámené a jeho cieľom bolo preverenie funkčnosti systému AEWS, rýchlosti reakcie jednotlivých medzinárodných varovných stredísk v celom povodí Dunaja ako aj základné používanie uvedeného systému. Obidve testovania boli koordinované sekretariátom Medzinárodnej komisie na ochranu rieky Dunaj (ICPDR) so sídlom vo Viedni.

V rámci riešenia MZV inšpekcia podľa ustanovenia § 41 ods. 10 vodného zákona je oprávnená vyžadovať spoluprácu orgánov štátnej správy, pôvodcu ak je známy, správcu vodného toku, záchranných zložiek integrovaného záchranného systému, ako aj iných právnických osôb a fyzických osôb. V rámci tejto spolupráce môže inšpekcia ustanoviť z týchto zástupcov aj pracovnú skupinu. V roku 2020 z celkového počtu 145 evidovaných MZV inšpekcia požiadala o spoluprácu pri riešení MZV resp. ustanovila pracovnú skupinu v 118 prípadoch.

Spolupráca orgánov a organizácií zúčastňujúcich sa riešenia MZV v roku 2020 bola na dobrej úrovni. Spolupráca so zástupcami Hasičského a záchranného zboru (ďalej len „HaZZ“) a Policajným zborom Slovenskej republiky (ďalej len „PZ“) sa využíva najmä pri MZV vzniknutých v súvislosti s dopravnými nehodami a úmyselným poškodením zariadení, pri ktorom dochádza k úniku znečisťujúcich látok. Osobitne treba vyzdvihnúť spoluprácu s HaZZ, ktorého príslušníci spolupracujú s inšpekciou pri riešení takmer každého MZV spojeného s únikom znečisťujúcich látok a pri odstraňovaní škodlivých následkov MZV poskytujú významnú technickú pomoc.

V roku 2020 bola spolupráca na veľmi dobrej úrovni aj so správcom vodných tokov – Slovenským vodohospodárskym podnikom, š.p., Banská Štiavnica (ďalej len „SVP, š.p.“) ktorí sa zúčastňovali riešenia MZV. V rámci ustanovených pracovných skupín SVP, š.p., prostredníctvom svojich laboratórií sa zúčastňovali pri riešení MZV a pre potreby inšpekcie zabezpečovali aj akreditované odbery a analýzy vzoriek odobratých vôd.

V prípade, že MZV bolo ohlásené na vodnom toku a v jeho dôsledku došlo aj k úhynu rýb (ryby sú všetky vodné stavovce dýchajúce žiabrami - kruhoústnice, drsnokožce, lúčoplutvovce, vodné mäkkýše, kôrovce a iné planktonické či bentické bezstavovce žijúce vo vodách) inšpekcia spolupracuje s miestne príslušnou Regionálnou veterinárnou a potravinovou správou, ktorá zabezpečuje odber a prepravu odobratého materiálu do laboratória na analýzy.

V hodnotenom období v rámci riešenia MZV, nakoľko nebol zistený pôvodca MZV, v 8 prípadoch práce na bezprostredné zneškodnenie a odstránenie škodlivých následkov MZV boli hrazené z finančných prostriedkov Environmentálneho fondu a to vo výške 25 350,61 eur.

Pri riešení MZV v prípade, že bol zistený pôvodca MZV, inšpekcia vydávala príkazy pôvodcom MZV ústne a následne tieto príkazy boli zaznamenané v dokumentoch z riešenia MZV. Tieto príkazy boli následne kontrolované v rámci zasadnutí pracovných skupín. V roku 2020 inšpekcia v správnom konaní uložila 1 pôvodcovi MZV opatrenia na odstránenie škodlivých následkov MZV, nakoľko termínované opatrenia, ktoré boli uložené v rámci riešenia MZV neboli splnené.

Pri riešení MZV inšpekcia zisťuje pôvodcu MZV a to preukázaním príčinnej súvislosti s prevádzkovaním zariadenia v čase, keď došlo k MZV. Za spôsobené MZV pôvodcom MZV v hodnotenom období bolo uložených v správnom konaní 15 pokút v celkovej výške 243 100 eur a v roku 2021 v správnom konaní bude 30 pôvodcom MZV uložená pokuta podľa vodného zákona.

V 36 prípadoch MZV, ktoré naplnili znaky MZV, inšpekcia nezistila príčinnú súvislosť pôvodcu MZV s prevádzkovaním zariadenia v čase, keď došlo k MZV a preto pokuta za spôsobené MZV nebola uložená. Išlo o MZV, ktoré vznikli na základe nepredvídateľnej situácie ako napr. zrážka so zverou, prekážkou v jazdnej dráhe dráhového vozidla, nezapríčená technická porucha (defekt, skrat elektronického zariadenia) v 3 prípadoch išlo o krádeže transformátorov a v 2 prípadoch išlo o poveternostné vplyvy.

V 23 prípadoch MZV pokuta pôvodcom MZV nebola uložená. Z uvedeného počtu (23) v 17 prípadoch išlo o cudzích štátnych príslušníkov, v 3 prípadoch bolo riešením MZV zistené, že sa jedná o fyzické osoby, a preto boli tieto MZV odstúpené na miestne príslušné Okresné úrady. V 3 prípadoch je MZV v riešení.

Zo závažnejších MZV, ktoré zaevidovala inšpekcia v roku 2020 možno uviesť nasledovné MZV:

1. Znečistenie vodného toku Malý Dunaj v meste Bratislava

Znečistenie vodného toku Malý Dunaj v meste Bratislava bolo ohlásené na OIOV Bratislava dňa 17.01.2020 o 10:20 h. Políciou SR. MZV sa na vodnom toku Malý Dunaj a jeho prítoku v lokalite Závodná ulica, Bratislava prejavilo hromadným úhynom rýb a silným štipľavým zápachom po aromátoch.

V rámci riešenia MZV sa službukonajúci pracovníci dňa 17.01.2020 dostavili do spoločnosti SLOVNAFT, a.s., kde za účasti poverených zamestnancov spoločnosti SLOVNAFT, a.s. a príslušníkov Krajského riaditeľstva Policajného zboru v Bratislave vykonali riešenie predmetného MZV. Vzniknutá udalosť resp. MZV nebolo zo strany pôvodcu ohlásené inšpekcii alebo miestne príslušnému okresnému úradu a taktiež nebolo ohlásené na jednotné európske číslo tiesňového volania 112 alebo obci, alebo správcovi vodného toku. Predmetné MZV bolo inšpekcii oznámené Prezídiom Policajného zboru (ktoré spozoroval anonymný občan).

Počas riešenia MZV boli inšpekcii poskytnuté údaje a grafický výstup z kontinuálneho merania koncentrácií znečistenia v odpadových vodách na vstupe a výstupe z ČOV bloku 17 – 18 z dní 16.01. a 17.01.2020, kde bola potvrdená prítomnosť uniknutej znečisťujúcej látky (nárast hodnoty NEL).

Príčina vzniku MZV bol únik znečisťujúcej látky – pentán z poškodenej (porušenej) rúrky chladiča E204B umiestneného vo výrobnej jednotke Delenie bohatých plynov 2 do chladiacich odpadových vôd vypúšťaných z predmetnej prevádzky do zberača C, následne cez zberač C do ČOV bloku 17-18, ďalej z ČOV bloku 17-18 do otvoreného kanála, ktorý tvorí prítok vodného toku Malý Dunaj a následne do vodného toku Malý Dunaj.

Za uvedené MZV bola spoločnosti SLOVNAFT, a.s., uložená pokuta vo výške 20 000 eur .

2. Znečistenie vodných tokov Vrbovok, Litava, Krupinica a Ipeľ v k. ú. obce Čabradský Vrbovok

Dňa 06.02.2020 došlo v odstavenej bioplynovej stanici v k. ú. obce Čabradský Vrbovok k úniku digestátu z nádrže fermentora (objem 3 323 m³). Bioplynovú stanicu vlastní spoločnosť BPC s.r.o. Bratislava v konkurze.

Riešením MZV bolo zistené, že k úniku digestátu z fermentora došlo v dôsledku poškodenia betónovej steny fermentora, z ktorého uniklo presne nezistené množstvo digestátu, ktorý unikol do priestoru bioplynovej stanice, do pôdy a do bezmenného prítoku vodného toku Vrbovok. V dôsledku úniku digestátu do vodného toku došlo k znečisteniu bezmenného prítoku Vrbovku a vodných tokov Vrbovok, Litava, Krupinica a Ipeľ v celkovej dĺžke cca 27 km. V dôsledku úniku digestátu do vodného toku nedošlo k úhynu rýb.

Presná príčina poškodenia betónovej steny je predmetom skúmania KR PZ Banská Bystrica.

Príslušníci HaZZ Zvolen vybudovali v smere unikania znečisťujúcej látky zemné valy (do výšky 2 m) ako aj po celom brehu bezmenného prítoku vodného toku Vrbovok, tak aby sa zabránilo ďalšiemu roztekaniu digestátu. Následne sa zachytený digestát prečerpávala do koncového skladu bioplynovej stanice. V zemných valoch bolo zachytené cca 300 m³ uniknutého digestátu. Príslušníci HaZZ Zvolen taktiež prehradili bezmenný vodný tok, aby zabránili rozširovaniu znečistenia. Digestát zachytený vo vodnom toku bol prečerpávaný do koncového skladu bioplynovej stanice. Do koncového skladu bolo dňa 08.02.2020 celkovo prečerpaných 359 m³ digestátu.

V priestoroch bioplynovej stanice za koncovým skladoom bola vybudovaná zemná nádrž a na jej dno bola uložená nepriepustná fólia, aby sa zabránilo presakovaniu uniknutej znečisťujúcej látky do pôdy. Do takto zhotovenej zemnej nádrže bol navázaný kal z mechanického čistenia

komunikácií v areáli bioplynovej stanice a odbagrovaná kontaminovaná zemina v množstve cca 5 m³.

Na zasadnutí pracovnej skupiny dňa 10.02.2020 bolo dohodnuté, že prehradenie vodného toku bude odstránené a SVP š.p., OZ Banská Bystrica začne vypúšťať vodu z vodnej nádrže Koží Vrbovok, aby sa dosiahlo čo najväčšie nariadenie znečistenia v zasiahnutých vodných tokoch.

Ústredný kontrolný a skúšobný ústav poľnohospodársky v Bratislave vydal spoločnosti BPC s.r.o. Bratislava povolenie na používanie uniknutého digestátu ako sekundárneho zdroja živín a kompostu s dobou platnosti do 26.03.2021. Na základe tohto rozhodnutia správca konkurznej podstaty spoločnosti BPC s.r.o. Bratislava zabezpečil odstránenie cca 110 m³ digestátu z priestorov bioplynovej stanice.

Nakoľko vo veci úniku digestátu z fermentora vedie KR PZ Banská Bystrica trestné stíhanie, OIOV Banská Bystrica doposiaľ neuložila pôvodcovi MZV sankčný postih.

3. Znečistenie vodných tokov Nemecká, Detviansky potok a Slatina v k. ú. mesta Detva

Dňa 08.05.2020 nahlásil príslušník Obvodného oddelenia Policajného zboru v Detve na OIOV Banská Bystrica, že vo vodnom toku Nemecká v k. ú. mesta Detva došlo k úhynu rýb.

Riešením MZV bolo zistené, že k MZV došlo v dôsledku únik digestátu zo sekundárnych fermentorov SF1 a SF2 bioplynovej stanice v k. ú. Detva, ktoré prevádzkuje C m c, spol. s r.o. Detva. Nezistené množstvo digestátu uniklo cez stropné servisné otvory na strope fermentorov do pôdy, na spevnené plochy, a následne do šachty dažďovej kanalizácie a do vodného toku Nemecká.

Znečistenie vody sa prejavilo hnedým zafarbením vody v tokoch, zápachom po organických hnojivách a penením vody vo vodných tokoch Nemecká (1,5 km), Detviansky potok (1,83 km) a Slatiny (4 km). V dôsledku úniku digestátu došlo k úhynu 355 ks jalca maloústeho, 170 ks jalca hlavatého, 4 ks plosky pásavej, 33 ks čereble pestrej, 9 ks mreny severnej a 6 ks pstruha potočného.

Na základe laboratórnych rozborov bodových vzoriek vôd odobratých z vodného toku Nemecká bolo zistené, že v dôsledku MZV došlo vo vodnom toku Nemecká k prekročeniu Požiadaviek na kvalitu povrchovej vody uvedených v Prílohe č. 1 Nariadenia vlády SR č. 269/2010 Z. z. v ukazovateľoch BSK_5 , $CHSK_{Cr}$, $N-NH_4$, N_{Celk} a P_{Celk} .

Nakoľko vo veci úniku digestátu z fermentora vedie OR PZ Zvolen trestné stíhanie, SIŽP, IŽP Banská Bystrica, OIOV neuložila pôvodcovi MZV sankčný postih.

4. Hromadný úhyn rýb v štrkovisku pri obci Plevník-Drienové

Dňa 18.8.2020 o 13,45 h. oznámil predseda MsO SRZ Považská Bystrica, na OIOV Žilina, že na štrkovisku pri obci Plevník-Drienové (medzi povrchovým tokom Váh staré koryto a železnicou Žilina-Bratislava pod zjazdom z diaľnice D1 - Považská Bystrica Vrtižer, nachádzajúce sa na pozemkoch KN C 1706/20 - TTP, 1707/27-ostatná plocha a 1707/28 vodná plocha v k. ú. Považská Teplá vo vlastníctve SR-Slovenský pozemkový fond, ktoré nie je rybársky revír a nie je využívané ani na rekreačné účely, došlo k hromadnému úhynu rýb.

Vodná plocha štrkoviska o rozlohe cca 3 000 m² nie je priamo spojená s povrchovým tokom, vznikla po vytŕžení štrku. Terén okolo štrkoviska tvoria štrkové lavice s porastom samonáletov, nie je poľnohospodársky využívaný, nenachádzajú sa na ňom žiadne objekty a je prístupný pre osobné aj nákladné automobily. Obhliadkou na mieste bolo zistené, že celý okraj vodnej plochy v šírke do 0,5 m bol pokrytý uhynutými rybami všetkých druhov a vekových kategórií (pleskáč, karas, belička, ostriež, sumec, šťuky, zubáč), pričom prevládali malé rybky do 10 cm, osamotené uhynuté ryby sa vyskytovali aj na ostatnej vodnej ploche, vo vode boli pozorované aj živé ryby.

OIOV Žilina ohlásila udalosť Okresnému riaditeľstvu Policajného zboru SR (ďalej „OR PZ SR“) v Považskej Bystrici, požiadala o spoluprácu Regionálnu veterinárnu a potravinovú správu (ďalej RVPS) Púchov a z jej zástupkyne a zo zástupcov MsO SRZ Považská Bystrica ustanovila v zmysle § 41 ods. 10 vodného zákona pracovnú skupinu. Zástupkyňa RVPS Púchov

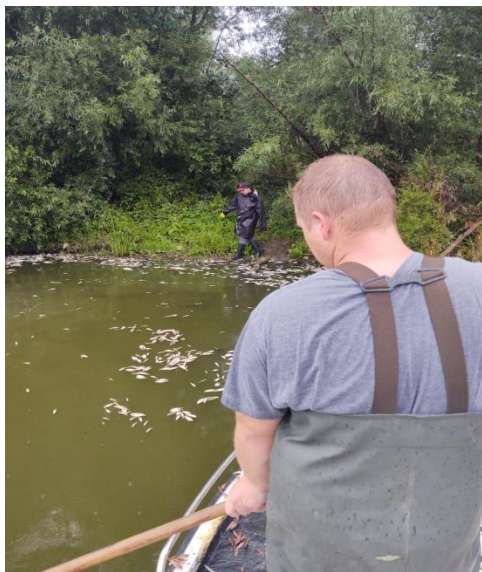
odobrala vzorky uhynutých rýb, ktoré odoslala na laboratórne vyšetrenie na Štátny veterinárny a potravinový ústav v Dolnom Kubíne.

Podzemná voda v štrkovisku nevykazovala cudzorodý zápach, penenie ani zákal, operatívnymi meraniami súpravou MERCK a prístrojom WTW Multi 3519 IDS SET, ktoré inšpekcia vykonala v čase od 15,35-18,00 h. na 2 miestach štrkoviska (obidve prístupné pre automobily) a na 2 susedných malých vodných plochách medzi štrkoviskom a korytom Váhu, bolo zistené, že namerané koncentrácie znečistenia v ukazovateli N-NH_4^+ prekročili medznú hodnotu 0,8 mg/l pre povrchové vody vhodné pre život a reprodukciu pôvodných druhov rýb podľa Prílohy č. 2 Časť C k nariadeniu vlády č. 269/2010 Z. z., ako aj požiadavky na kvalitu povrchovej vody 1,0 mg/l podľa Prílohy č.1 k nariadeniu vlády č. 269/2010 Z. z.

Šetrením nebola zistená konkrétna znečisťujúca látka, ktorej vnik do podzemných vôd štrkoviska spôsobil zvýšenie koncentrácie v ukazovateli znečistenia N-NH_4^+ na hodnoty 1,6-2,3 mg/l a 3,9 mg/l oproti nameraným hodnotám 0 mg/l na dvoch susedných vodných plochách (vo vzdialenosti cca 20 m od štrkoviska). Laboratórnym vyšetrením vzorky uhynutých nebol potvrdený výskyt chorôb uhynutých rýb, toxikologickým vyšetrením bola v rybách stanovená zvýšená hodnota amoniaku NH_3 923,4 mg/kg.

Na odstránenie škodlivých následkov MZV bolo potrebné vykonať zber a likvidáciu uhynutých rýb. Boli zistené uhynuté ryby všetkých druhov a vekových kategórií (pleskáč, karas, belička, ostriež, sumec, šťuky, zubač), pričom prevládali malé rybky do 10 cm, celkovo bolo vyzbieraných a v kafilerickom podniku zlikvidovaných 2,18 t rýb.

Odstránenie MZV a uvedenie predmetného územia do pôvodného stavu bolo financované z finančných zdrojov Environmentálneho fondu vo výške 3 814,80 eur, nakoľko riešením MZV sa zatiaľ nedalo preukázať pôvodcu MZV.

5. Znečistenie vodného toku Slatina v k. ú. mesta Hriňová

Pracovníčka OIOV SP Nitra, dňa 23.08.2020 cca o 17.00 h. zistila, že z odvodňovacieho rigola boli do vodného toku Slatina vypúšťané odpadové vody bielej farby, zapáchajúce po mlieku. Voda v toku Slatina bola tiež sfarbená do biela, najsilnejšie sfarbenie bolo pozorované pri zaústení odvodňovacieho rigola do vodného toku Slatina. Nad zaústením bola voda v toku čistá bez bieleho zafarbenia a bez zápachu. Následne kontaktovala tiesňovú linku 112 a mimoriadnu udalosť oznámila polícii SR. Cca o 17.15 h. dorazili na miesto príslušníci Obvodného oddelenia PZ Hriňová, ktorí v súčinnosti vykonali obhliadku vyústenia odvodňovacieho rigola a výustného objektu čistiare odpadových vôd. Obhliadkou bolo zistené, že kanalizácia vôd povrchového odtoku, pritekajúca z obce Hriňová je čistá bez zápachu, znečistenie bielej farby zapáchajúce po mlieku bolo pozorovať len za cestnou komunikáciou v miestach, kde je na odvodňovací rigol pripojená mliekareň KOLIBA a.s.. Na základe uvedeného inšpekcia v súčinnosti s políciou vyzvala stálu službu ČOV (ktorá sa nachádza priamo v areáli mliekarne), aby o uvedenej situácii okamžite informovali vedenie mliekarne KOLIBA a.s., Krivec.

Cca o 19.00 hodine sa dostavila na miesto pracovníčka OIOV Banská Bystrica a následne za jej prítomnosti a prítomnosti vedenia mliekarne a polície boli z drenážnej šachty odobrané vzorky odpadovej vody, ktoré boli odoslané na rozbor Slovenskému vodohospodárskemu podniku, š.p., OZ Banská Bystrica.

Počas riešenia MZV bolo inšpekciou zistené, že výustný objekt ČOV do vodného toku Slatina je podľa vizuálneho posúdenia úplne vyčistený, dokonca aj kamene v toku pri výustnom objekte sú čisté (biele), bez nánosov, usadenín, povlakov a rias, pracovníčka inšpekcie podľa § 62 ods.7 vodného zákona z úradnej činnosti odobrala bodovú vzorku vody aj z výustného objektu ČOV, ktorá bola odoslaná na analýzu Kontrolnému chemickému laboratóriu civilnej ochrany v Nitre.

Z vykonaných rozborov vyplynulo, že koncentračné hodnoty znečistenia, ktoré boli vypúšťané do vodného toku Slatina v r.km. 43,150 v čase riešenia MZV a v čase odberu vzoriek (dňa 23.08.2020) sú mnohonásobne prekročené v porovnaní s koncentračnými hodnotami, ktoré sú stanovené v Nariadení vlády č. 269/2010 Z. z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na dosiahnutie dobrého stavu vôd, v prílohe č. 1 POŽIADAVKY NA KVALITU POVRCHOVEJ VODY, časť A - Ukazovatele kvality vody a v prílohe č. 2 KVALITATÍVNE CIELE POVRCHOVEJ VODY, Časť C - Povrchové vody vhodné pre život a reprodukciu pôvodných druhov rýb.

Kontrolné chemické laboratórium civilnej ochrany v Nitre, dňa 16.09.2020 zaslalo inšpekcii protokol č. SKR-COKP-2020/000071-049, zo dňa 14.9.2020 o vykonaní rozborov z výustného objektu ČOV, v ktorom bola detekovaná prítomnosť znečisťujúcej látky **N,N-Dimetyltetradecylamín** (NN-DMTDA), ktorá vykazuje z hľadiska nebezpečenstva klasifikačné znaky látky: žieravej, dráždivej, škodlivej a nebezpečnej pre životné prostredie (C, Xn, Xi, N). Obzvlášť významný je fakt dlhodobého negatívneho pôsobenia tejto látky na vodné živočíchy a organizmy. Uvedená látka sa môže v priemysle využívať ako čistiaci prostriedok s významnými antibakteriálnymi účinkami.

Inšpekcia na základe zistených faktov skonštatovala, že nedovoleným vypúšťaním priemyselných odpadových vôd do kanalizácie vôd z povrchového odtoku (prečerpaním do dažďovej kanalizácie), ktorá je zaústená odvodňovacím rigolom do vodného toku Slatina v r.km 43,150, a vypúšťaním priemyselných odpadových vôd do podzemných vôd (drenážnej šachty) bez povolenia orgánu štátnej vodnej správy prišlo k MZV, ktoré sa prejavilo najmä bielym zafarbením vody a zápachom vody po mlieku. Uvedeným konaním došlo k naplneniu znakov MZV podľa § 41 ods. 1 vodného zákona, za čo bola spoločnosti KOLIBA, a.s., Krivec uložená pokuta vo výške 135 000 eur

